

Sygn. akt I CNP 55/12

POSTANOWIENIE

Dnia 10 lipca 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Tadeusz Wiśniewski

ze skargi Skarbu Państwa - Wojskowego Biura Emerytalnego
w W. o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku
Sądu Okręgowego w W. z dnia 29 września 2011 r.,
wydanego w sprawie
z powództwa A. W.
przeciwko Skarbowi Państwa - Wojskowemu Biuru Emerytalnemu w W.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 10 lipca 2013 r.,

**odrzuca skargę; zasądza od Skarbu Państwa - Wojskowego
Biura Emerytalnego w W. na rzecz A. W. kwotę 1200 (jeden
tysiąc dwieście) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania przed
Sądem Najwyższym.**

Uzasadnienie

Wyrokiem z 29 września 2011 r. Sąd Okręgowy oddalił apelację pozwanego Skarbu Państwa – Wojskowego Biura Emerytalnego od wyroku Sądu Rejonowego z 29 kwietnia 2011 r., wydanego w sprawie z powództwa A. W. o zapłatę.

Skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem wskazanego orzeczenia Sądu Okręgowego wniósł pozwany Skarb Państwa, podnosząc, że w sprawie nie istniała droga sądowa i żądając stwierdzenia niezgodności z prawem tego orzeczenia, jak również - na podstawie art. 424¹¹ § 3 k.p.c. - uchylecia zaskarżonego wyroku i poprzedzającego go wyroku Sądu pierwszej instancji oraz odrzucenia pozwu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniesiona skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem jest niedopuszczalna.

Skargę w niniejszej sprawie wniósł pozwany Skarb Państwa, domagając się uchylecia zaskarżonego orzeczenia i poprzedzającego go orzeczenia Sądu pierwszej instancji ze względu na brak drogi sądowej. Wniesienie tej skargi przez Skarb Państwa – stronę postępowania jest jednak niedopuszczalne. Podstawową funkcją analizowanej skargi jest bowiem doprowadzenie do prejudycjalnego stwierdzenia przez Sąd Najwyższy wystąpienia jednej z materialnoprawnych przesłanek roszczenia o naprawienie szkody wyrządzonej jurysdykcyjną działalnością sądów powszechnych w postaci niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia (art. 417¹ § 2 k.c.). Skarga ta służy więc dochodzeniu przez poszkodowaną stronę odszkodowania od Skarbu Państwa. Między postępowaniem unormowanym w art. 424¹ i nast. k.p.c. i postępowaniem z powództwa przeciwko Skarbowi Państwa o odszkodowanie zachodzi przy tym ścisły związek, gdyż orzeczenie Sądu Najwyższego uwzględniające skargę stanowi prejudykat w późniejszym procesie odszkodowawczym. W tym kontekście nie jest dopuszczalne wniesienie skargi o stwierdzenie niezgodności prawomocnego orzeczenia przez Skarb Państwa, gdyż nie mógłby on w przyszłym postępowaniu dochodzić odszkodowania od samego siebie, innymi słowy, na rzecz pozwanego Skarbu Państwa nie powstało nieodzowne dla niniejszego postępowania roszczenie o naprawienie szkody. Pogląd ten, wyrażony już w doktrynie, należy

zaaprobować. Podkreślono w nim podstawową funkcję skargi, która nie stanowi klasycznego środka zaskarżenia zmierzającego do uchylenia lub zmiany zaskarżonego orzeczenia. Poza tym zaakcentowano w nim subsydiarność skargi, która stanowi środek nadzwyczajny, dopuszczalny w razie braku innych możliwych sposobów uchylenia lub zmiany orzeczenia. Okoliczności tej nie zmienia możliwość, skądinąd całkowicie wyjątkowa, uchylenia zaskarżonego orzeczenia przez Sąd Najwyższy, który stwierdza niezgodność orzeczenia z prawem. Określona w art. 424¹¹ § 3 k.p.c. możliwość uchylenia ma charakter nadzwyczajny i nie może być głównym celem wniesionej skargi. Uchylenie to następuje jedynie przy okazji stwierdzenia niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, a nie stanowi samoistnego celu skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem. Skarga ta w żadnym bowiem stopniu nie konkuruje z innymi środkami prawnymi.

Na etapie badania dopuszczalności skargi nie dochodzi jeszcze do analizy, czy podstawy do uchylenia orzeczenia istnieją. Sąd bada zaś, czy podmiot wnoszący skargę jest legitymowany do jej wniesienia. W niniejszej sprawie, mimo że skarga została wniesiona przez stronę postępowania, nie można jej uznać za dopuszczalną ze względu na okoliczność, że podmiotem tym jest Skarb Państwa. Podmiot ten nie mógłby zaś, jak już zaznaczono, w przyszłym postępowaniu odszkodowawczym dochodzić odszkodowania od samego siebie.

Jedynie na marginesie można wskazać, że skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia jest dopuszczalna, jeżeli zmiana lub uchylenie tego orzeczenia nie było i nie jest możliwe w drodze przysługujących stronie środków prawnych (art. 424¹ § 1 k.p.c.). Skarżący wskazuje, że ze względu na niedopuszczalność skargi kasacyjnej w sprawie nie ma innej drogi do wyeliminowania orzeczenia, które zapadło w postępowaniu, w którym sądom nie przysługiwała droga sądowa. Z poglądem tym nie można jednak się zgodzić, gdyż zgodnie z art. 64 ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym, Sąd Najwyższy na wniosek Prokuratora Generalnego unieważnia prawomocne orzeczenie wydane w sprawie, która w chwili orzekania ze względu na osobę nie podlegała orzecznictwu sądów polskich lub w której w chwili orzekania droga sądowa była niedopuszczalna, jeżeli orzeczenie to nie może być wzruszone w trybie przewidzianym w ustawach o postępowaniach sądowych.

Środek ten służy właśnie wyeliminowaniu z obrotu prawnego prawomocnego orzeczenia, które zostało wydane m.in. przy braku drogi sądowej.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji (art. 424⁸ § 1 k.p.c.).

O kosztach postępowania Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 98 § 1 w zw. z art. 391 § 1, art. 398²⁰ i art. 424¹² k.p.c.

db